

คำนำ

กาลานุกรมสยามประเทศไทย 2485-2554

Thailand Timeline 1942-2011

ถาม ประวัติศาสตร์ คือ อะไร
ตอบ ประวัติศาสตร์ คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต
ถาม เหตุการณ์ในอดีตมีไว้ทำ อะไร
ตอบ เหตุการณ์ในอดีตมีไว้ให้ “จำ” และมีไว้ให้ “ลืม” (อีกด้วย)
ถาม ปวศ. มีไว้เพื่อ อะไร
ตอบ ปวศ. มีไว้เพื่อเป็น “บทเรียน”
ถาม ไม่เรียน ไม่รู้ ปวศ. ไม่ได้หรือ
ตอบ ได้... แต่... แต่ถ้าไม่เรียน ไม่รู้ ปวศ. ก็ตาบอด ไปแล้ว ช้างหนึ่ง
แต่ถ้าเรียน ถ้ารู้ แล้วเชื่อ ปวศ. สุดท้าย สดุดี สองข้าง...

หนังสือเล่มนี้ คือ การคัดสรรและรวบรวมเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับสยามประเทศไทย ในอดีตย้อนหลังไปรวม 70 ปี โดยใช้วิธีการแบบ พาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ มีเนื้อหาข่าวมากกว่า 1,000 ข่าว พร้อมภาพประกอบจากศูนย์ข้อมูลหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ และบทความว่าด้วย “บันทึกสยามประเทศไทย”

ทั้งนี้ แนวคิดในการจัดทำหนังสือเล่มนี้มาจากหนังสือ Chronicle of Thailand ฉบับภาษาอังกฤษ ซึ่งบริษัท โฟสต์ พับลิชชิง จำกัด (มหาชน) ได้ร่วมกับ สำนักพิมพ์ ฮิตีเอ็ม จัดทำขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2552 และได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากผู้ที่สนใจทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ แต่ด้วยข้อจำกัดทางภาษาที่ทำให้ชาวไทยที่สนใจบางส่วนไม่สามารถเข้าใจได้ จึงเห็นสมควรจัดทำฉบับภาษาไทย เพื่อให้เข้าถึงผู้อ่านชาวไทยได้มากขึ้น ด้วยการคัดสรรและเรียบเรียงเนื้อหาขึ้นใหม่ให้เหมาะสมและทันสมัย

การคัดสรรเรื่องราวในอดีตนี้ เรามีจุดเน้นอยู่ที่ ประวัติศาสตร์สังคม และการเมือง นี่คือการเน้นหนักที่หนังสือเล่มนี้ของเรา ใช้อธิบายอดีตของเมืองไทยในรอบ 7 ทศวรรษที่ผ่านมา

เราเปิดฉากด้วย พ.ศ. 2485 (= ค.ศ.1942) ด้วยเรื่องสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ประกาศสงครามกับ สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา นำประเทศเข้าเป็นฝ่ายพันธมิตรกับกลุ่มอักษะ ของญี่ปุ่น เยอรมนี และอิตาลี

นี่คือช่วงของกาลเวลา ที่ถือเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อหนึ่งของประวัติศาสตร์สังคม และการเมืองสมัยใหม่ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ที่เต็มไปด้วยความหลากหลาย และกลืนอายุสำคัญๆ ทางสังคมและการเมือง ของหัวข้อประเด็นข่าว

เราใช้รูปแบบการจัดวางพิเศษ คือ จับความสำคัญของแต่ละช่วงออกมาเล่าเรียงตามลำดับเวลา กระชับย่อเรื่องราที่ซับซ้อนมากมาย จากอดีตสู่ปัจจุบัน

เราพยายามลดทอน ย่อ สรุป ให้เป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย ให้ประเด็นเนื้อหาเหล่านี้ สามารถนำไปศึกษาพัฒนาต่อยอดได้ ให้นั่งสอเล่มนี้เป็นมากกว่าหนังสือที่รวมเรื่องอดีตไว้เพียงเพื่อ “จำ” แต่เพื่อให้ “ลืม” อีกด้วย พร้อมทั้งเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ ด้วยการกล่าวถึงสิ่ง “เหตุการณ์” กับ “อดีต” ที่ถูกละเลย ลืม และตก (สังเกต) เข้าไว้ด้วย

จุดเด่น อีกประการของหนังสือเล่มนี้คือ ระบบการบันทึก และเปรียบเทียบ ควบคุมเหตุการณ์ต่างๆ ด้วยภาพประกอบ เช่น แสตมป์ ที่ออกในแต่ละปี กับปฏิทินสงกรานต์ และเรื่องเด่นๆ ของโลก ทั้งนี้เพื่อให้เรื่องราวของสยามประเทศไทย ทวีความชัดเจนขึ้น และให้อยู่ในบริบทของสากล ของโลกกว้าง ไม่ปิดล้อมตนเองไว้เพียง “แผนที่” อันคับแคบ ของ “ชวานทอง” และจำกัดอยู่กับ “ความเป็นไทยๆ” ที่ไม่เหมือนใคร และไม่มีใครเหมือน

เราเชื่อว่าความทรงจำแห่งอดีต ที่ถูกนำมาร้อยเรียงผ่านหน้ากระดาษนี้ จะช่วยเก็บประเด็น “ประสบการณ์” ของสยามประเทศไทยของเรา ที่ได้เดินทางผ่านกาลเวลามาตลอด 70 ปี ที่มีมากกว่าความถูก หรือผิดแต่เพียงด้านเดียว ให้กลายเป็น “เหรียญทั้งสองด้าน” ให้กลายเป็นแหล่งข้อมูลที่มีประโยชน์ ให้เป็นข้อขบคิด ที่จะนำไปสู่ความเข้าใจในด้านที่ลึกซึ้งขึ้น เกี่ยวกับประวัติศาสตร์สังคม และการเมืองของ “เมืองไทย” และ “คนไทย” ให้เป็นมากไปกว่าการระลึกความหลัง

และที่สำคัญ คือ ให้สนุกไปกับการติดตามพัฒนาการความเป็นไป ที่เกิดขึ้นในสยามประเทศไทย ตามเงื่อนไขของกาลเวลา และปัจจัยต่างๆ ที่แม้เราจะชอบ หรือ ไม่ชอบ ก็เลือก และหรือ หลีกเลี่ยงไม่ได้

ทั้งนี้ ทั้งนั้น เพื่อที่เราๆ ท่านๆ จะได้เรียนรู้ และสร้างสมปัญญาร่วมกัน สมดังพุทธภาษิต ที่ว่า “นตฺถิ ปญฺญาสมา อาภา” หรือ “แสงสว่าง เสมอด้วยปัญญา ไม่มี”

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ
(ณ สามเหลี่ยมทองคำ อุทยานย์ 2 มีนาคม 2555/2012)

หมายเหตุ ขอขอบคุณ กาญจน์ ละอองศรี, อารังศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์, สิตานัน รวีฤทธิ์, สิริกาญจน์ รัตนเกตุ, ชนิศรา โสกันต์, ปรีชา โพธิ์, สุเจน กรรพฤทธิ์, โอวยเอื้อ รวีฤทธิ์, รัตนา กาญจนรัตน์, วลลภ วงษ์จริต, กิตติยา ใจใหญ่, ชาลี สุขเจริญ, ธนภัทร คชธรรม, ปารัช ทัทศิริ, กนก แขนะเจริญ, ชวัญฤทธิ์ ชื่นมาลัย, ทีมงานและนัก ปวศ. สังคมและการเมือง ตัวเล็กตัวน้อย ที่ร่วมกันทำงานชิ้นนี้ด้วย “กาย” และ “ใจ”